

بازار

تورم موادغذایی به ۴۷درصد رسید

قیمت موادغذایی پس از کاهش موقتی ۲۳درصدی، در ۱۰ ماه اخیر به شدت افزایش یافته و اکنون رکورد ۴۷درصد را ثبت کرده است، در حالی که کاهش نرخ تورم در یک سال گذشته امیدبخش بود، ناپایداری سیاست‌ها، نوسانات نرخ ارز، افزایش هزینه تولید و مشکلات زنجیره تأمین، این روند را برعکس کرده است. این وضعیت نه تنها زندگی روزمره مردم را پیچیده‌تر کرده، بلکه تولیدکنندگان را در تنگنای مالی قرار داده است. تورم موادغذایی، عاملی حیاتی و در عین حال پیچیده است که وضعیت اقتصادی هر جامعه را به وضوح ترسیم می‌کند. کاهش تورم به ۲۳درصد در سال گذشته در نگاه نخست نودبخش بهبود و کنترل بازار به نظر می‌رسید، اما این نتیجه کوتاه‌مدت بود که به سرعت رنگ باخت. پس‌گشت تنها ۱۰ ماه کافی بود تا این نرخ دوباره به ۴۷درصد افزایش یابد، رقمی که در دهه‌های اخیر بی‌سابقه است و معنای آن چیزی فراتر از یک عدد است. این رشد دو برابری تورم موادغذایی به معنای افزایش فزاینده قیمت اقلام اساسی مانند نان، گوشت، لبنیات و سبزیجات است که بخش عمده‌ای از درآمد خانوارهای ایرانی را مصرف می‌کنند.

دلایل این جهش متعدد و درهم تنیده‌اند؛ از نوسانات شدید ارزی که هزینه واردات نهاده‌ها و مواد اولیه را بالا برده تا مشکلات ناشی از تحمیل محدودیت‌ها و وضعیت لجستیکی که تأمین مواد اولیه را دشوار کرده است. همچنین تغییرات اقلیمی و خشکسالی‌های بیابی، تولید محصولات کشاورزی را کاهش داده است و به کاهش عرضه و افزایش قیمت‌ها دامن زده‌اند. در این میان، سیاست‌های حمایتی ناکافی و عدم برنامه‌ریزی دقیق باعث شده‌اند کشاورزان و تولیدکنندگان نتوانند با این شرایط پیچیده کنار بیایند و بخش تولید در برابر این فشارها شکننده شود.

افزایش دستمزدها، هزینه انرژی و سوخت نیز به هزینه‌های تولید افزوده و در نهایت به دست مصرف‌کننده می‌رسد. این چرخه معیوب تورمی که بر دوش تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان سنگینی می‌کند، راه‌حل ساده‌ای ندارد و نیازمند برنامه‌ای جامع و هماهنگ است که بتواند ثبات را به بازار بازگرداند. افزایش شدید تورم موادغذایی اثرات مستقیم و ملموسی بر زندگی روزمره مردم گذاشته است. قدرت خرید خانوارها کاهش یافته و بخش قابل‌توجهی از درآمدشان صرف تأمین نیازهای اولیه می‌شود. این موضوع به ویژه برای اقشار کم‌درآمد، بحران‌ساز است و به کاهش کیفیت تغذیه و افزایش مشکلات سلامت منجر می‌شود. در عین حال، تولیدکنندگان با کاهش حاشیه سود و افزایش هزینه‌های جاری، در آستانه ورشکستگی قرار گرفته‌اند که این خود چرخه تورمی را تشدید می‌کند.

برای کنترل این وضعیت، نیاز است نگاهی عمیق و تحلیلی به دلایل این تورم داشت و سیاست‌هایی همدغد را اجرا کرد. از مدیریت دقیق نرخ ارز و تثبیت بازار ارز تا حمایت‌های مالی از کشاورزان، بهبود زیرساخت‌های کشاورزی و افزایش بهره‌وری، هر یک نقش مهمی در کاهش فشارهایفا می‌کنند. همچنین توجه به موضوع تغییرات اقلیمی و اتخاذ تدابیری برای مدیریت منابع آبی اهمیت ویژه‌ای دارد.

در نهایت، تورم موادغذایی بیش از هر چیز یک هشدار است؛ هشدارى که نشان می‌دهد اقتصاد کشور در معرض آسیب‌های جدی قرار دارد و تنها با اراده جدی و اقدامات هماهنگ می‌توان این بحران را پشت‌سر گذاشت. هر روز تاخیر در انجام این اقدامات، سرفه‌های مردم را کوچک‌تر و زندگی را دشوار تر خواهد کرد.

گزارش ۲

حسام کمالی

تأمین مالی پروژه‌های آب، راه، درمان و ناترازی انرژی با مالیات و تصمیم مردم

علی جعفری آذر و فرامرز شاهسواری، نمایندگان مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با «جوان»

آورده‌های طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها را تشریح کردند

بحث مزیت‌های زیادی برای اقتصاد کشور دارد و زمینه را برای برقراری ارتباط مؤثر سازمان امور مالیاتی با مؤدیان مالیاتی مهیا می‌کند.

این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: در شرایطی که مؤدیان می‌توانند محل هزینه‌کرد مالیات پرداختی خود را مشخص کنند، اعتماد آنها به روند‌های مالیاتی و اقتصادی کشور افزایش پیدا می‌کند.

جعفری آذر گفت: سرآمدن امور مالیاتی باید درخصوص طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها به مردم اطلاع‌رسانی کند. همگان باید در جریان این طرح قرار بگیرند و ابعاد آن به درستی برای مردم تبیین شود. وی ادامه داد: هر چقدر بیشتر مردم با جوانب طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها آشنا شوند، بهتر است. وقتی مؤدیان بدانند که می‌توانند مالیات پرداختی را در یک پروژه زیربنایی و اولویت‌دار کشور به کار بیندازند، انگیزه بیشتری برای پرداخت مالیات پیدا می‌کنند. در همین راستا، تعریف حدود ۱۵۰ طرح در حوزه آب‌رسانی و توسعه راه‌ها اقدام درستی است.

این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: آب به عنوان یک نیاز اساسی و زیرساخت حیاتی مطرح است که همگان باید به آن دسترسی داشته باشند. اجرای طرح‌های آب‌رسانی در مناطق کمتربرخوردار ایده مناسبی است که در طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها در دستور کار قرار گرفته است. وی ادامه داد: از آنجا که با ناترازی در حوزه انرژی مواجه هستیم، نیاز است به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های این بخش بپردازیم. بنابراین، سوق دادن درآمدهای مالیاتی به پروژه‌های کلان حوزه انرژی نیز مثبت است.

جعفری آذر گفت: هر سیاستی که در راستای افزایش مشارکت مردم در اقتصاد باشد و زمینه را برای پیش‌بینی‌پذیری بیشتر فضای اقتصادی کشور مهیا کند، مثبت ارزیابی می‌شود.

وی ادامه داد: سرمایه‌گذاری در امور زیربنایی و زیرساختی باعث می‌شود که زمینه برای ادامه فعالیت واحدهای تولیدی مهیا شود و از تعطیلی آنها جلوگیری به عمل بیاید. این بدان معناست که با سوق دادن درآمدهای مالیاتی به طرح‌های زیرساختی به حمایت از تولید پرداخته می‌شود.

جعفری آذر گفت: اقتصاد مقاومتی موضوع مهمی است و باید تحقق آن مدنظر باشد. به این معنا که منابع به درستی و با دقت هزینه شوند و از هدررفت آنها جلوگیری به عمل بیاید. نشان‌دار کردن مالیات‌ها می‌تواند

اقتصاد

سرویس اقتصادی۶۰۰۸۵۲۳۰

توقف سدها پشت سد «کم‌آبی»!

کاهش بارندگی و دخالت‌های انسانی روند کاهش جریان ورودی به سدهای کشور را تشدید

و بازنگری مدیریتی و فناوری در بهره‌برداری از منابع آب را ضروری کرده است

ناصر جعفری | تسنیم

سال بهره‌برداری، میانگین درصد پرشدگی مخزن این سد تنها ۱۱ درصد بوده است و بیش از ۸۱درصد زمان بهره‌برداری، حجم ذخیره آب آن به کمتر از ۲۰درصد رسیده است، اما این کاهش جریان ورودی چه عللی دارد؟ پاسخ‌گزارش در دوامل کلیدی خلاصه می‌شود: نخست، کاهش بارندگی و تغییرات اقلیمی که طبیعتاً دسترسی به منابع آب سطحی را محدود کرده‌اند؛ دوم، دخالت‌های انسانی که شامل برداشت غیرمجاز و بی‌رویه آب، تغییرات کاربری زمین، ساخت‌وسازهای نامناسب و مدیریت ناکافی منابع آب است. در واقع در بسیاری موارد تأثیر این دو عامل به شکل ترکیبی و گاه نامستاسب عمل کرده است. مثلاً در سد ۱۵ خرداد، حدود ۹۰درصد کاهش ورودی ناشی از فعالیت‌های انسانی و تنها ۱۰درصد به کاهش بارندگی مربوط است، در حالی که در سدهای زیردان و پیشین در حوزه

خلیج فارس، کاهش جریان ورودی عمدتاً متأثر از عوامل طبیعی بوده است.

این وضعیت ناگزیر پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی گسترده‌ای داشته است. کمبود آب در مخازن سدها، فشار را بر بخش کشاورزی که بیشترین مصرف آب را دارد، افزایش داده و امنیت غذایی کشور را به مخاطره انداخته است، همچنین در بخش تولیدانرژی برق آبی، کاهش آب سدها به کاهش تولید و افزایش هزینه‌ها منجر شده است. از طرف دیگر، افت سطح آب در مخازن، می‌تواند سبب افزایش فرسایش خاک و کاهش کیفیت آب شود که این امر خود پیامدهای زیست‌محیطی جدی به دنبال دارد.

سدسازی به عنوان یک صنعت راهبردی و یکی از ستون‌های توسعه ملی در سال‌های اخیر سهم قابل توجهی از بودجه منابع آب را به خود اختصاص داده

است. بررسی بودجه‌های سالانه نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۰، بیش از ۳۸درصد از کل بودجه منابع آب صرف پروژه‌های سدسازی شده است. این میزان سرمایه‌گذاری چشمگیر، لزوم توجه به کارایی و اثربخاری پروژه‌ها را بیش از پیش نمایان می‌کند، چراکه هدررفت منابع مالی در پروژه‌هایی با بازده پایین، نه تنها زیان اقتصادی دارد، بلکه اثرات زیست‌محیطی و اجتماعی نامطلوبی نیز برجای می‌گذارد.

بنابراین، ارتقای بهره‌وری و اصلاح شیوه‌های مدیریت سدها از ضروری‌ترین الزامات امروز است. گزارش مرکز پژوهش‌ها بر این نکته تأکید دارد که لازم است اتخاذ رویکردی علمی و متکی به داده‌های دقیق، سیاست‌های مدیریتی بازنگری شوند و از فناوری‌های نوین برای پایش و کنترل منابع آب استفاده شود که این امر می‌تواند به شناسایی دقیق‌تر نقاط ضعف و فرصت‌ها

بازرگانان کشور امسال رکورد تازه‌ای در مبادلات ارزی ثبت کردند

معاملات ارزی از ۱۰میلیارد دلار گذشت

بازرگانان کشورمان از ابتدای سال جاری تا ۱۴مرداد، بیش از ۱۰میلیارد دلار انواع ارز

شامل درهم، دلار، یورو، یوآن، روبل و ین را در بازار ارز تجاری دادوستد کرده‌اند

به‌ویژه در حوزه انرژی و کشاورزی است. و سرانجام ۷۱ میلیون ین ژاپن که بیشتر در معاملات کالاهای صنعتی و فناوری دیده می‌شود.

■ **معنای عبور از مرز ۱۰میلیارد دلار**

برای مردم عادی، ممکن است این عدد صرفاً یک آمار خشک به‌نظر برسد. اما در زبان اقتصاد این رقم به معنای چند نکته مهم است: ۱. فعال‌بودن چرخه واردات و صادرات حتی با وجود فشارهای خارجی.

۲. کاهش فشار بر بازار آزاد، چون بخشی از تقاضا در بازار رسمی پاسخ داده می‌شود.

۳. تنوع سبب ارزی که ریسک وابستگی به یک ارز خاص را کاهش می‌دهد.

■ **پیوند با معیشت و قیمت کالاها**

گرچه این معاملات مستقیماً در زندگی روزمره همه مردم دیده نمی‌شود، اما تأثیر آن غیرمستقیم و پررنگ است. واردات گندم، دارو، نهاده‌های دامی یا قطعات صنعتی همه به پشتوانه ارز تهیه‌شده از این بازار انجام می‌گیرد. هرچه این بازار روان‌تر و پرجمع‌تر باشد، احتمال جهش قیمت‌ها به دلیل کمبود ارز کمتر خواهد شد.

■ **چالش‌ها و مسیر پیش‌رو**

باوجود رشد معاملات، چالش‌هایی همچنان پلرجاست: محدودیت‌های بانکی بین‌المللی، نوسان نرخ ارز و وابستگی به چند کشور خاص. کارشناسان پیشنهاد می‌کنند توسعه بیمان‌های پولی دو یا چندجانبه، گسترش استفاده از ارزهای محلی در تجارت و بهبود زیرساخت‌های بانکی داخلی می‌تواند آینده این بازار را ثبات‌بخش کند.

■ **جمع‌بندی**

آمار امسال نشان می‌دهد که تجارت خارجی کشورمان، با وجود تمام محدودیت‌ها، همچنان در حال تنفس و حرکت است. بازار ارز تجاری در این میان نقشی شبیه به شریان اصلی دارد که اگر جریان آن قطع شود، بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی کشور دچار اختلال می‌شود. عبور از مرز ۱۰ میلیارد دلار در نیمه نخست سال، نشانه‌ای از پایداری نسبی این شریان است، هرچند برای تضمین سلامت آن، نیاز به سیاست‌گذاری هوشمندانه و نگاه بلندمدت داریم.

گزارش ۳

هادی اسماعیلی

تازه‌ترین گزارش مرکز میادله ارز و طلا نشان می‌دهد بازرگانان کشورمان از ابتدای امسال تا ۱۴مرداد، بیش از ۱۰میلیارد دلار انواع ارز را در بازار ارز تجاری مبادله کرده‌اند؛ رقمی که نه تنها نشانه پویایی چرخه تجارت رسمی است، بلکه نقشه‌ای روشن از جغرافیای ارزی ایران ترسیم می‌کند: ۱۲/۹ میلیارد درهم امارات، ۵/۵میلیارد دلار آمریکا، ۴۰۲ میلیون یورو، ۳/۹میلیارد یوآن چین، ۱/۴میلیارد روبل روسیه و ۷۱ میلیون ین ژاپن. این توزیع ارزی از پیوندهای راهبردی اقتصاد ایران با شرکای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای برده‌ری می‌دارد و نشان می‌دهد حتی در سایه فشارهای خارجی، شریان مبادلات ارزی کشور همچنان می‌تپد و مسیر تأمین کالا و مواد اولیه را پیر جاست.

■ ■ ■

بازار ارز تجاری که در سال‌های اخیر به ابتکار بانک مرکزی و تحت نظارت مرکز مبادله ارز و طلای ایران شکل گرفت، مأموریت دارد که به جریان رسمی تجارت خارجی کشور سوخت ارزی برساند. تفاوت آن با بازار آزاد در هدف و کارکردش است: اینجا نه خبری از خرید کوتاه‌مدت سفته‌بازانه، این بازار جایی است که شرکت‌های واردکننده مواد اولیه، تجهیزات، کالاهای اساسی و صادرکنندگان عمده، ارز خود را عرضه و تقاضا می‌کنند.

آمار ۱۰ میلیارد دلاری امسال، حاصل هزاران تراکنش میان فعالان اقتصادی و بانک‌هاست که به‌واسطه این بازار انجام شده است. این رقم تنها تا نیمه مرداد به‌دست آمده، به این معنا که در صورت تداوم روند فعلی، ارزش کل معاملات تا پایان سال می‌تواند رکوردهای بالاتری را تجربه کند.

■ **وزن سنگین درهم در تجارت ایران**

نگاهی به ترکیب ارزهای معامله‌شده نشان می‌دهد که درهم امارات با ۱۲/۹ میلیارد واحد، بیشترین سهم را در مبادلات داشته است. دلیل این جایگاه، نقش دمی و دیگر بنادر امارات به‌عنوان دروازه ورود کالا به ایران است. بسیاری از معاملات دلاری و حتی غیردلاری از طریق سیستم بانکی و صرافی‌های این کشور تسویه می‌شوند.

■ **دلار آمریکا، همچنان مرجع سنجش**

باوجود تحریم‌ها و محدودیت‌های انتقال پول که باید دلار را به سمت حذف از تجارت خارجی سوق دهد، دلار آمریکا همچنان دومین ارز پرمعامله بوده و ۵/۵میلیارد دلار از مجموع دادوستدها، تشکیل داده است. حتی زمانی که مبادله مستقیم دلار دشوار یا غیرممکن می‌شود، قیمت آن مبنای ارزش‌گذاری سایر ارزها قرار می‌گیرد و این روند باید اصلاح شود.

■ **یورو، یوآن، روبل و ین، تنوع جغرافیای تجارت**

حضور ۴۰۲ میلیون یورو در فهرست، حکایت از تعاملات اقتصادی ایران با اتحادیه اروپا دارد، هرچند این رقم نسبت به گذشته کاهش یافته است. ۲/۹ میلیارد یوآن چین بیانگر وزن بالای واردات از شرق آسیاست. ۱/۴میلیارد روبل روسیه نیز بازتاب گسترش روابط با مسکو،